

Blauw

Gesloten bastion

- Rechercheur als getuige in de VS
- Hittebestendig bloed
- Scoren met DNA

Een gesloten wereld

Het clubhuis van de Amsterdamse Hells Angels.

De Hells Angels zijn de enige internationale 1%-motorcycleclub in Nederland. Ze worden in verband gebracht met diverse criminele activiteiten, maar opsporing is moeilijk door de extreme geslotenheid van de club.

In Nederland bestaan zeer uiteenlopende beelden van de Hells Angels. Ze profileren zich graag als een groep vrijgevochten jongens met het hart op de goede plaats. Maar politieonderzoek rechtvaardigt het beeld van een gesloten bolwerk van leden die zich met allerlei vormen van zware criminaliteit bezighouden. In het 'gewone' maatschappelijke landschap zie je de Angels niet al te vaak, laat staan dat ze de bevolking terroriseren, zoals dat ooit in de Verenigde Staten gebeurde. Bovendien, iedere motorrijder met een *midlife crisis* kan wel een vest met stickers aantrekken en zich Hells Angel noemen.

Daardoor overheerst soms het vrij onschuldige beeld van de beruchtste motorclub ter wereld. Een beeld dat bijstelling behoeft.

Beschermd

Laat niemand het in zijn hoofd halen, zich onuitgenodigd Hells Angel te noemen of de emblemen van de ooit in de Verenigde Staten begonnen 1%-motorcycleclub te dragen. Sterker nog, niet alleen de naam Hells Angels, maar zelfs het predicaat 1%-motorcycleclub (1%-MC) wordt door de Hells Angels al

nauwlettend 'beschermd'. Wie wat vrienden bij elkaar scharrelt om gezamenlijk op de motor door het land te toeren, kan dat natuurlijk zomaar doen. Maar noem jezelf geen 1%-MC en zet het zeker niet op een linnen sticker – een *patch* – op je motorjack, want je krijgt bezoek van leden van de 1%-MC. En ze komen niet voor de koffie. Het is in Nederland de zogenaamde Raad van Acht, onder leiding van de Hells Angels, die bepalen wie zich 1%-MC mag noemen en wie niet. Dat is een van de conclusies van medewerkers van de Dienst Nationale Recherche van het KLPD en regiopolitie Limburg-Zuid die vanuit beroepsmatig oogpunt de 1%-MC's volgen. Toch blijft kennis van de Hells Angels beperkt. Ze leggen zelden getuigenverklaringen of bekentenissen af en ze klikken niet. Want wie klikt, krijgt bezoek. Althans, dat wordt beweerd, want de slachtoffers doen geen aangifte.

1%-MC's

Rond de Tweede Wereldoorlog ontstaan in de Verenigde Staten een aantal *outlaw* motorclubs. De leden van deze clubs kenmerken zich door wetteloos gedrag. Volgens een bekende uitspraak zou slechts één procent van alle Amerikaanse motorrijders zich aan dit wetteloze gedrag overgeven, vandaar de term 1%-MC's. De vier allergrootste 1%-MC's zijn de Outlaws (1935), de Hells Angels (1947), de Bandidos (1966) en de Pagans (1959). Maar er zijn meer 1%-MC's. Amerikaanse 1%-MC's die wereldwijde vertakkingen hebben zijn de Outlaws, de Hells Angels, de Gypsy Jokers, de Pagans, de Bandidos en de Mongols. In Europa zijn de internationale 1%-MC's de Hells Angels, de Bandidos, de Outlaws en de Duitse Gremium actief. Vreemd

genoeg zijn in Nederland geen andere internationale 1%-MC's aanwezig dan de Hells Angels. Dat is ook de reden dat er nooit bendeoorlogen in ons land hebben plaatsgevonden. In Denemarken vonden gewapende conflicten plaats tussen de Hells Angels en aartsvijand Bandidos, waarbij elf doden vielen en clubhuizen werden beschoten met antitankwapens. De Bandidos zijn in Nederland niet actief, maar er zijn aanwijzingen dat ze hun invloed vanuit Duitsland richting ons land willen uitbreiden. In vrijwel alle landen waar Hells Angels en Bandidos actief zijn, kent de geschiedenis grootschalige gewapende conflicten tussen deze MC's.

Organisatie

1%-MC's organiseren zich in lokale of regionale afdelingen die ze *chapters* noemen. Die bestaan minimaal uit zes leden en kunnen willekeurig worden opgeheven, bijvoorbeeld bij te weinig leden of na een opsporingsonderzoek op een chapter. 1%-MC's communiceren niet met pers of politie en een actueel overzicht van het aantal *chapters* is daardoor lastig te maken. Hells Angels, in Amerika sinds 1948 gedomineerd door groepen onaangepaste oud-militairen, hebben in Nederland sinds 1978 negen chapters opgericht. Dat begon met de Amsterdamse Kreidler Ploeg Oost, onder leiding van (big) Willem van Bortel, die van de gemeente Amsterdam een stuk grond kreeg aan de Wenckebachweg en in 1978 als Hells Angels Holland Chapter werd erkend door het Amerikaanse moeder *chapter*. Tot 1988 kregen de Amsterdamse Angels een jaarlijkse gemeentesubsidie, ondanks bewezen gepleegde strafbare feiten van individuele leden. Na Amsterdam volgden de *chapters* Haarlem, Westport (IJmuiden), Rotterdam,

■ Uitbreiding in Europa

Europol monitort georganiseerde misdaad en terrorisme. Nog onlangs heeft Europol vastgesteld dat sprake is van een grote uitbreiding van Hells Angels en andere MC's in Oost-Europa en Zuidoost-Europa. Met name de Hells Angels hebben enorm uitgebreid naar landen als Turkije en Albanië. Volgens Europol zijn leden van de Hells Angels betrokken bij alle vormen van georganiseerde misdaad, in het bijzonder bij de productie en handel in cannabis, methamfetamine en de cocaïnehandel. Het ambtsbericht van Europol wijst erop dat verschillende 1%-MC's nieuwe samenwerkingsverbanden hebben opgezet waardoor ze, door bundeling van krachten en ervaring, meer in staat zijn om het drugsverkeer van de zogenaamde Balkan-route te controleren. Turkije speelt in dit verkeer als bronland een bijzondere rol. Relaties worden hier toe opgebouwd met plaatselijke MC's in de landen langs deze route zoals Bulgarije, Albanië en Macedonië. Nu de Hells Angels zich in Turkije gevestigd hebben, zijn veel Turks-Duitse leden van de rivaliserende MC Bandidos overgelopen naar de nieuwe Turkse Hells Angels Chapter. Gelet op het belang van de Balkanroute acht Europol de kans groot dat er bendeoorlogen zullen uitbreken tussen de Hells Angels en andere, rivaliserende MC's. Met name in de bendeoorlogen in Scandinavië tussen Hells Angels en Bandidos is massaal gebruik gemaakt van vuurwapens en zwaardere wapens zoals terugstootloze vuurmonden. Europol stelt vast dat de autoriteiten in Zuidoost-Europa niet of nauwelijks bekend zijn met het criminele karakter van de 1%-MC's en hun werkwijze waarbij relaties worden opgebouwd met invloedrijke personen en autoriteiten.

Uitbreiding aantal chapters van internationale motorclubs in Europa

Motorclubs in Europa

- BMC
- HAMC
- OMC

Infographic: Ymke Pas, Bron: Europol

North Coast (Harlingen), Kampen, South East (Heerlen), Alkmaar, Carribean Brothers (Curaçao). Het Nomads chapter in Oirsbeek werd opgeheven na de drievoudige moord in Limburg op drie van haar leden (zie de reconstructie elders in dit nummer).

Raad van Acht

Hells Angels zijn de enige internationale 1%-MC in Nederland, maar ons land kent daarnaast nog zeven nationale 1%-MC's, die dus alleen in Nederland actief zijn (zie kader Andere Nederlandse 1%-MC's). Deze nationale 1%-MC's worden door de Hells Angels gedoogd en gedomineerd. Volgens een artikel in tijdschrift Big Twin hebben de acht Nederlandse 1%-MC's in 1996 een Raad van Acht opgericht, met als doel conflicten als de *Great Nordic Biker War* in Scandinavië te voorkomen. Deze acht 1%-MC's worden ook wel *full colour MC's* genoemd. De Raad van Acht wordt naar verluidt aangestuurd door de Hells Angels. Naast de acht *full colour* (1%-)MC's, bestaat er nog een aantal motorclubs die hand- en spandiensten verrichten voor de Raad van Acht. Ze worden *front patch MC's* genoemd. Leden van deze MC's mogen niet de *full colours* – complete emblemen – dragen van de 1%-MC die ze ondersteunen, maar dragen wel *patches* op hun motorjacks die aangeven dat ze er supportclub van zijn. Supportclubs van de Hells Angels dragen vaak *patches* met het acroniem OSC 81 wat staat voor *Official Support Club Hells Angels*. Een supportclub is altijd dienstbaar en wordt begeleid door de betreffende 1%-MC. Uit getuigenverklaringen in een politieonderzoek in Canada is vast komen te staan dat Hells

Angel-supportclubs wel enige vrijheid hebben, maar dat het betreffende Hells Angel chapter bepaalt welke activiteiten ontplooid worden. Dat beeld wordt bevestigd in magazines van sommige supportclubs, zoals bijvoorbeeld dat van *Motor Club Howling Wolves*. Volgens de genoemde getuigenverklaringen gebruiken de Hells Angels de supportclubs om grip te krijgen op criminele activiteiten in de regio en als kweekvijver voor nieuwe *full colour members*. Ook individuen kunnen supporter zijn van een *full colour MC* en mogen daar speciale *supportpatches* voor dragen. Naast de *full colour MC's* zijn er geen verenigingen in Nederland die zich 1%-MC (mogen) noemen. Een oud-bestuurslid van een voormalige motorclub verklaart dat de leden op een motorbijeenkomst in Friesland van Hells Angels bevel kregen hun MC-patches – en de adressen van hun leden – in te leveren bij het clubhuis in Zwolle. Aan dit soort bevelen lijkt tot nu toe nog altijd gehoor te zijn gegeven. Volgens sommigen 'om van het gezeur af te zijn'.

Geslotenheid

Ook tijdens de IRT-rapportage eind jaren negentig deed de commissie Van Traa, in persoon van Nederlandse criminoloog en hoogleraar rechtsvergelijking Cyrille Fijnaut, onderzoek naar de Hells Angels. Van Traa stelde vast dat de Hells Angels verantwoordelijk zijn voor de protectie van prostitutie en horeca op en rond de Amsterdamse Wallen. Maar dat ze zich ook intensief bezig houden met afpersing van winkeliers en met de internationale wapen- en drugshandel. Fijnaut pleitte voor een structureel onderzoek van politie en justitie naar de Hells Angels. Ze

zouden behoren tot 'de harde kern van de georganiseerde criminaliteit'.

Toch is het bijzonder moeilijk om het bewijsmateriaal hiervoor rond te krijgen. Een politieanalist vat het als volgt samen: "Het is een gesloten bolwerk. Belastende getuigenverklaringen en aangiften zijn nauwelijks te verkrijgen. Niet van getuigen of slachtoffers en niet van leden of ex-leden. De hiërarchie van de organisatie is geschoeid op militaire leest, de interne regels zijn ongelooflijk strak en afgedwongen door zware sancties. Deze clubregels gelden bovendien wereldwijd."

Dat maakt infiltratie en informatieverzameling uiterst moeizaam. Ieder *chapter* heeft een eigen clubhuis dat 24 uur per dag bewaakt wordt met camera's en door aspirantleden. Ze worden *hangarounds* en *prospects* genoemd. Deze aspiranten moeten zich bewijzen om 'promotie' te maken tot *full colour member*. Met name de aspirantleden verrichten werk voor de MC. Dat varieert van het bewaken van het clubhuis tot het chaufferen van leden of het afhalen en brengen van drugs of wapens. Meetings van de 1%-MC's zijn uitsluitend voor *full colour members*. Aspirantleden, *hangarounds* of *prospects* mogen de meeting hooguit tijdelijk bezoeken als ze ergens voor nodig zijn. Dit alles maakt iedere vorm van infiltratie feitelijk onmogelijk zonder dat een mogelijke infiltrant zijn handen onaanvaardbaar vuil moet maken.

Out

Maar ook uitvallers leggen zelden of nooit belastende verklaringen af. *Full colour members* kunnen de 1%-MC's op twee manieren verlaten. Ten eerste in *good standing* waarbij de ex-member wel contact kan blijven onderhouden met de club. Het ex-lid heeft nu de status *left*. Ten tweede bij diefstal van clubleden of andere misdrijven tegen de club, kan de club een lid oneervol verwijderen. Dat gaat in *bad standing*, het clublid is nu *out*. In het laatste geval worden emblemen en *patches* op de kleding – *colours* – ingeleverd, desnoods onder dwang. Maar daar stopt het niet. Veel *full colour members* hebben hun *colours* ook op hun lichaam getatoeëerd. Wie in *bad standing* uit de Angels wordt gezet, dient ook de tatoeages van de *colours* op wat voor wijze dan ook te (laten) verwijderen. Er zijn gevallen bekend waarbij dat onder dwang met een elektrische bankschaaf of met brandende benzine is gebeurd.

Patches

Opvallend aan de Hells Angels en de overige 1%-MC's is dat alle rangen en standen in *colours* en *patches* zichtbaar op de beruchte vesten en lichamen van de motorrijders worden gedragen. Niet alleen worden functies als president, *treasurer* (penningmeester) of *sergeant at arms* in *patches* kenbaar gemaakt, een meer intimiderende achtergrond hebben de

■ Andere Nederlandse 1%-MC's

Satudarah	een Moluks georiënteerde 1%-MC met negen chapters in Bergen op Zoom, Tilburg, Beverwijk, Enschede, Gouda, Zundert, Den Haag, Apeldoorn en Rotterdam. Uit Blueview blijkt betrokkenheid van leden van deze MC bij hennepcultuur, drugshandel en geweldsincidenten, waarvan de slachtoffers overigens nooit aangifte doen.
Black Sheep	Ede, Heerenveen en Delfzijl
Confederates	Amersfoort, Zeist, Rhenen, Alkmaar, Utrecht, Barneveld en Nijmegen
Demons	Stolwijk en Raamsdonk
Rogues	Almere en Opmeer
Veterans	Cuijk, Groningen en Heerlen
Animals	Roermond

patches ff (*filthy few*) en *dequiallo*. Van *filthy few* beweren getuigen en ex-leden dat de drager de *patch* met moord (in het belang van de club) heeft verdiend. De Hells Angels zelf beweren dat het hier om *party animals* gaat die op feestjes altijd het licht uitdoen. De *patch dequiallo* wordt gedragen door hen die verzet tegen de politie hebben gepleegd of geweld tegen agenten hebben gebruikt of georganiseerd. Het internationale karakter van de organisatie en de bijbehorende *colours* maken het voor de *full colour members* mogelijk om – indien gezocht door de politie – probleemloos in het buitenland onder te duiken bij een Hells Angels chapter. Maar de herkenbaarheid van een Hells Angel schept ook vrijwel onverbreekbare verplichtingen aan de club. Wie Hells Angel is of lid van een andere 1%-MC, kan nauwelijks nog een andere toekomst beginnen. Wie in *good* of *bad standing* de club verlaat, blijft een leven lang, al dan niet met tatoea-

Hells Angels bij de begrafenis van drie leden in Sittard.

■ Hells Angels

>> ges, herkenbaar als ex-Hells Angel. Het lidmaatschap van de Hells Angels blijft altijd bij je, terwijl je niet meer gebruik kunt maken van het netwerk. De herkenbaarheid van de Hells Angels maakt ze ook kwetsbaar. Wie de club beschadigt, ligt eruit. Zo werd het zuidelijke Nomad-chapter tijdens het politieonderzoek na de drievoudige moord in eerste instantie bevroren en later opgeheven. Acht *full colour members* moesten de 1%-MC in *bad standing* verlaten. Dit is het ergste wat een Hells Angel kan overkomen.

Opsporing

In 2003 begon de Nationale Recherche – eerst nog vanuit kernteam Randstad-Noord – voor het eerst met een nationale aanpak van de Hells Angels als organisatie. Dat was nadat er vermoedens gerezen waren omtrent de betrokkenheid bij illegale praktijken. Eerder pakte de politie misdrijven van de Hells Angels uitsluitend aan per incident. De analist: “Het vermoeden bestond al langere tijd dat het hier ging om een actief crimineel samenwerkingsverband. Maar dat is iets anders dan juridisch aantonen dat sprake is van een strak bestuurd criminele organisatie als bedoeld in de wet. Met het onderzoek Acroniem is voor de eerste maal in Nederland getracht dat aan te tonen. Met name het toenmalige kernteam Amsterdam-Amstelland heeft wereldwijd informatie proberen te verzamelen, onder andere via het analistennetwerk van Europol, maar ook via het horen van uitgetreden Hells Angels in beschermingsprogramma's. Eén zo'n Hells Angel spreidde bij zijn verhoor over de drievoudige

moord in Limburg Noord zijn armen, liet al zijn tatoeages zien en zei: ‘Toe nou jongens, denk je nou echt dat ik jullie iets kan vertellen?’”

Het onderzoek Acroniem is uiteindelijk voor de rechter gebracht, maar het kwam niet tot een inhoudelijke behandeling. Het OM werd op voorhand niet-ontvankelijk verklaard omdat tagesprekken met geheimhouders niet tijdig vernietigd werden. Toch heeft onderzoek Acroniem de politie wel veel informatie opgeleverd. De Hoge Raad verklaarde dat deze informatie ondanks de niet-ontvankelijkheid van het OM, voor opsporingsdoeleinden bruikbaar blijft.

Bloemetje

Hells Angels zijn ogenschijnlijk een onschuldige motorclub. Veel van deze 1%-MC's laten het publiek graag zien dat ze geven aan goede doelen. Ze sponsoren plaatselijke sport- en toneelverenigingen en het gebeurt nogal eens dat de Angels na een te luidruchtig feestje de burens een bloemetje aanbieden ter verontschuldiging. **De vraag is echter of er in Nederland wel onschuldige 1%-MC's bestaan. De full colour members lijken zich veelvuldig individueel en in groepsverband schuldig te maken aan zware criminaliteit, variërend van afpersing, tot drugshandel en moord en doodslag. Zaken waarvoor ze door een gewelddadig afgedwongen zwijgplicht onderling en intimidatie van getuigen en slachtoffers zelden of nooit worden veroordeeld.** ■

Een Russische Hells Angel wordt gecontroleerd in Denemarken.

Moord onder Hells Angels

In de Geleenbeek bij het Limburgse dorp Echt worden de levenloze lichamen gevonden van drie Nomads-leden, een chapter van de Hells Angels. Het lijkt een interne afrekening te zijn.

In januari 2004 benaderen rechercheurs van het kernteam Amsterdam-Amstelland van de Dienst Nationale Recherche in wording de rechercheurs van het kernteam Zuid, gevestigd in Eindhoven. De Amsterdamse rechercheurs werken aan het rechercheonderzoek Acroniem. Acroniem is gestart vanwege het ongekend arrogante vlag-

vertoon waarmee de Hells Angels de vermoorde Amsterdamse topcrimineel Sam Klepper begraven, nadat ze hem postuum tot *full colour* Hells Angel hebben gebombardeerd. De Amsterdamse rechercheurs stuiten tijdens het Acroniem-onderzoek op de Nomads, een Nederlands Hells Angels chapter met een clubhuis in het Zuid-Limburgse

Oirsbeek. De Amsterdamse rechercheurs hebben bij het tappen van de Nomads moeite met het Limburgse accent. Ook het aansturen van observatieteams op afstand is niet praktisch. Een andere reden om kernteam Zuid in te schakelen is dat onderzoek Acroniem heeft uitgewezen dat de Nomads in Oirsbeek zich bezighouden met criminaliteit rond synthetische drugs, tevens de *core business* van kernteam Zuid. Dit kernteam start dan ook op 27 januari 2004 het onderzoek Fluor, om Acroniem te voorzien van informatie over de Hells Angels.

Politie en ME posten bij de afzetting van het clubgebouw in Oirsbeek.

Doden

Op 1 januari 2005 zullen de kernteams pas formeel overgaan in de Nationale Recherche, maar in 2004 wordt al volgens de nieuwe structuur met units gewerkt. Het oude kernteam Zuid - nu unit Zuid - tapt voor onderzoek Fluor negen Nomad-telefoons en het observatieteam volgt regelmatig de leden van het Nomad-chapter. Nomads staan internationaal bekend als het geweldschapter van de Hells Angels. Dit chapter bestaat uit twintig leden (*full colour members*) en een aspirantlid, een zogenaamde prospect. Acht van de *full colour members* zijn kaderlid van het chapter. Negen chapterleden dragen de *patch* FF. Op het lichaam dragen ze de FF-tatoeage. FF

staat voor *filthy few*. Het dragen van deze *patch* is volgens getuigenverklaringen van ex-leden voorbehouden aan clubleden die in het belang van de club een moord hebben gepleegd. De Nomads zelf ontkennen dit.

Tijdens het onderzoek Fluor worden de rechercheurs van kernteam Zuid op 13 februari 2004 verrast door de vondst van de dode lichamen van drie Nomads. Ze zijn gevonden in het water van de Geleenbeek in het dorpje Echt, vlak bij de A2. De mannen zijn overduidelijk door kogelschoten om het leven gekomen. Regiopolitie Limburg-Noord, binnen wier grondgebied de lichamen zijn gevonden, start een TGO naar de moord. Het kernteam Zuid begint een parallelonderzoek onder de naam Cobalt en voorziet nu zowel onderzoek Acroniem als het TGO van noodzakelijke informatie over de Nomads. Maar op 8 april draagt het openbaar ministerie (OM) de hele zaak over aan het Landelijk Parket, dat het onderzoek uitzet bij het Cobalt-team van kernteam Zuid. Het Cobalt-team krijgt daartoe wel versterking van acht rechercheurs van het Noord-Limburgse TGO. Het Acroniem-onderzoek in Amsterdam gaat intussen door en mag niet worden gecompromitteerd wanneer belangrijke informatie in de Cobalt-zaak tijdens de terechtzitting vroegtijdig in de openbaarheid komt.

Onderzoeksgegevens van Acroniem die bruikbaar zijn voor het Cobalt-onderzoek zullen later alleen gedegen afgeschermd aan de rechtbank worden getoond.

Clubhuis

Eén van de drie doden is Paul de Vries, de president van de Nomads. Een tweede slachtoffer is zijn aanstaande schoonzoon, Cor Pijnenburg. Dat blijkt al direct na het aantreffen van de lichamen. Vrijwel gelijktijdig met de lijkvindend doen in Geldrop de ex-vrouw van De Vries en haar dochter aangifte van vermissing van beide mannen bij regiopolitie Brabant Zuid-Oost. De vrouwen hebben van de Nomads te horen gekregen dat de mannen naar een onbekende

bestemming zijn vertrokken om 'een klus' te klaren. De politie in Geldrop verzoekt collega's uit Sittard, van de regiopolitie Limburg-Zuid, om te zien of de auto's van De Vries en Pijnenburg geparkeerd staan op het clubhuisterrein van de Nomads in Oirsbeek. Dat is inderdaad het geval. De recherche van regiopolitie Limburg-Zuid leidt hieruit af - in combinatie met de Nomad-tatoeages op de lichamen - dat de gevonden lijken in ieder geval van De Vries en Pijnenburg moeten zijn. Het derde lichaam wordt later geïdentificeerd als dat van Serge Wagenaar. Politie mensen van Limburg-Zuid doen een kort en moeizaam onderzoek bij het clubhuis, waar tientallen Hells Angels bijeen zijn. De officier van justitie is ter plaatse en het clubhuis wordt onderzocht. De *meetingroom*, waar de *full colour members* bij officiële meetings samenkomen, blijkt volkomen gestript. Een agent stelt vast dat de muren zelfs opnieuw gepleisterd zijn. Dat is niet vreemd, want het pand is nog maar net betrokken en wordt ook op andere plaatsen verbouwd. Clubactiviteiten vinden noodgedwongen plaats in een romneyhut op het terrein naast het gebouw en alleen deze nieuwe *meetingroom* is in gebruik voor de Nomadmeetings. Er is op dat moment geen aanleiding om te denken dat de Nomads zelf verdachten zijn. De Nomads verklaren tegen de politieagenten van Limburg Zuid dat de drie vermoorde Nomads zijn verdwenen op een woensdagavond, de vaste clubavond. Tijdens een clubavond zijn alle leden, aspirantleden, *hangarounds* en leden van andere *chapters* aanwezig, maar de *full colour members* zonderen zich dan af voor de meeting. Alle *full colour members*, inclusief de drie slachtoffers, waren op deze meeting aanwezig met uitzondering van de *sergeant at arms*. Dat blijkt later ook uit de telefoongegevens van de gsm's van de Nomads.

Bus

Intussen blijkt uit CIE-informatie van 16 februari 2004 dat de moord volgens meerdere bronnen een interne aangele-

genheid is geweest van de Nomads. Op 11 februari 2004 hebben twee Nomads en een derde persoon een autobus gehuurd in Sittard. Dat is vreemd, want verschillende clubleden bezitten zelf een bus. De technische recherche van regiopolitie Limburg-Noord onderzoekt de bus nog tijdens de TGO-fase. Die blijkt recent te zijn schoongemaakt. Op de plaats waar de drie lijken zijn aangetroffen, stellen de forensische experts een autobandenspoor veilig. Het spoor komt overeen met het bandenprofiel van de gehuurde bus. Het betreft echter het meest verkochte bandentype van Nederland, dus het spoor is niet aan de bus te koppelen. Veel later - als de TGO-rechercheurs voor het Cobalt-onderzoek aan de NR-unit Zuid zijn toegevoegd - volgt een nieuwe inbeslagneming van de bus. Daarbij treffen de rechercheurs zand en varkensgraszaad aan in een wielkast. Een vegetatie-onderzoek door TNO toont aan dat dit zaad naar alle waarschijnlijkheid afkomstig is van de beek waar de lichamen zijn aangetroffen. Uit getuigenverklaringen blijkt dat de plaats waar de lichamen in de beek zijn aangetroffen een trefplaats is van de Nomads. Als er dus een zaadje in de kleding van één van de Nomads was aangetroffen had dat niet veel betekend, maar in de wielkast van de bus is het alsnog een aanwijzing dat de gehuurde bus op de PD is geweest. Uit een verklaring van één van de Nomads en uit telefoongegevens blijkt bovendien dat de gehuurde bus op enig moment na de moord bij het Nomad-clubhuis heeft gestaan.

Getuige

Op 15 februari 2004 verklaart een getuige dat hij op de avond van 11 februari 2004 een kale man met witte bovenkleding en donkere onderkleding uit het raam van de *meetingroom* op de eerste verdieping van het clubhuis heeft zien vallen. Hij zag dat in zijn autospiegel toen hij langsreed. Hij zag nog dat de gevallen man zijn hoofd schudde en overeind probeerde te krabbelen. De getuige reed door, maar belde later de politie. In een fotoconfrontatie kan hij

>>

>> de gevallen man niet met zekerheid herkennen, maar drie van de *full colour members* die in de *meetingroom* zijn geweest komen vanwege kapsel en kleding in aanmerking. De getuige denkt dat het om Paul de Vries of Serge Wagenaar gaat. Paul de Vries is levenloos aangetroffen met een wit T-shirt en een zwarte broek. Uit de sectie blijkt dat alle drie de Hells Angels door het hoofd zijn geschoten. Ook de lichamen zijn meerdere malen doorschoten. Van alle drie de mannen is bovendien de rechterhand doorschoten. Volgens een onbevestigd verhaal gebeurt dit wanneer een Hells Angels lid verdovende middelen achteroverdrukt die de club toebehoren.

Drugs

Op 8 maart 2004 houdt een arrestatieteam voor het Cobalt-team een Antilliaanse man aan genaamd Diaz. Deze man heeft vlak daarvoor op een onbewaakt moment per telefoon aan Telegraafverslaggever John van de Heuvel laten weten gegijzeld te zijn door de Hells Angels. Hij heeft daarbij zijn locatie doorgegeven. Eenmaal veilig verklaart Diaz de Cobalt-rechercheurs dat de moord op de drie Nomads is gepleegd door leden van het eigen *chapter*. Twee van de drie dode Nomads zouden een cocaïne-transport hebben beveiligd, maar daarbij de partij achterover hebben gedrukt. De diefstal zouden ze in de schoenen hebben geschoven van de tussenpersoon – een zekere Chocolaat – en hem daarna hebben gedood om het spoor uit te wissen. Maar het *chapter* zou de waarheid hebben ontdekt. Waarschijnlijk heeft het *chapter* op de avond van 11 februari Nomadpresident De Vries en Serge Wagenaar ter verantwoording geroepen. In het heetst van de strijd heeft de aanstaande schoonzoon van De Vries – Pijnenburg – het waarschijnlijk voor zijn schoonvader opgenomen. Hierop zijn de drie mannen gedood. Direct na het opnemen van de verklaring van Diaz besluit het Cobalt-team het clubhuis alsnog forensisch te doorzoeken. Het onderzoek in het clubhuis begint op 9 maart 2004 en duurt vier

dagen. Gedurende die tijd is de ME massaal en constant aanwezig rond het pand. De recherche plakt het pand af en doet uitgebreid luminolonderzoek naar bloedsporen. In de *meetingroom* verwijderen rechercheurs de nieuwe pleisterlaag. Daaronder treffen ze minuscule bloedspootjes aan, maar die zijn niet te linken aan de lichamen van de slachtoffers. Daarnaast vinden de rechercheurs bloed van alle drie de slachtoffers in het trapgat tussen begane grond en eerste verdieping, maar niet van één van de andere Nomads. Uit deze bloedsporen is niet op te maken dat de slachtoffers door eventuele daders van beneden naar boven zijn gebracht of andersom. In de *meetingroom* worden geen sporen van kogelinslagen gevonden, ook niet in de opnieuw gestucte wanden. Uit sectie op de slachtoffers blijkt dat een aantal kogels niet is uitgetreden uit de lichamen maar een aantal wel. De rechercheurs treffen geen meubels en stoelen aan in de *meetingroom*. Die hebben daar ongetwijfeld gestaan, maar zijn spoorloos verdwenen. Van de laminaatvloer uit de *meetingroom* worden restanten aangetroffen elders in het gebouw. Het blijken uitsluitend delen die langs de wand geplaatst zijn geweest. Een groot deel van het midden van de vloer is verdwenen. De ondervloer, die wel in de *meetingroom* wordt aangetroffen, is vernieuwd. Uit het gsm-onderzoek blijkt begin april dat twee Nomads op de avond van de moord in de buurt zijn geweest van de plaats waar de lichamen zijn gevonden.

Aanhoudingen

De rechercheurs van het Cobalt-team besluiten de *full colour members* die de avond van de moord in het clubhuis in Oirsbeek zijn geweest, aan te houden. De aanhoudingen zullen gelijktijdig plaatsvinden. Op 16 juni 2004 trekken arrestatieteams uit het hele land samen rond een restaurant in Limburg. De Nomadmeeting is daar georganiseerd, omdat de mannen na alle politie-aandacht niet meer in het eigen clubhuis durven te vergaderen. De AT-actie is uniek maar mislukt, want vlak van te

voren wordt de Nomad-meeting afgeblazen. Een lek wordt nooit aangetoond, maar meetings van de Hells Angels worden zelden of nooit afgelast. Noodgedwongen houdt de politie de individuele leden separaat aan. Tien *members* worden direct aangehouden. Een elfde meldt zich de volgende dag. Vier zijn niet te traceren. Drie van hen worden later aangehouden, een vierde sterft een voortijdige maar natuurlijke dood. Alle aangehouden verdachten blijven tot de terechtzitting in gevangenschap. De verhoren trekken een zware wissel op de leden van het Cobalt-team. De veertien verdachten verklaren werkelijk niets over de drievoudige moord. Ze blijven vasthouden aan het verhaal dat de drie slachtoffers de meeting hebben verlaten om iets onbekends te gaan doen.

Hoger beroep

En daarmee lijken de Nomads het perfecte misdrijf te hebben gepleegd. De politie kan geen schutter duiden. Op 17 maart 2005 veroordeelt de rechtbank elf van de veertien betrokken Nomads tot zes jaar gevangenisstraf voor het gezamenlijk 'plegen en medeplegen van doodslag'. Maar in hoger beroep houdt dat oordeel geen stand. Het gerechtshof in Amsterdam spreekt de veroordeelde Nomads alsnog vrij van alle ten laste gelegde feiten. Het Hof geeft in het vonnis aan niet bewezen te achten dat één of meerdere slachtoffers uit het raam van het clubhuis zijn gevallen, waardoor de kogelwonden van de slachtoffers niet aan de meeting en de overige deelnemers zijn te koppelen. De Hells Angels dienen zelfs nog een verzoek tot schadevergoeding in ter compensatie voor de gevangenhouding. Het gerechtshof weigert dat, omdat de lange gevangenhouding grotendeels te wijten was aan het langdurig zwijgen van de Nomads. ■

Bij het maken van deze reconstructie is in overleg met de betrokken politiemensen gekozen geen namen van agenten of onderzoekers te publiceren of citaten onder valse naam te plaatsen.

Leren over de Hells Angels

Voor, tijdens en na de onderzoeken Fluor, Cobalt en Acroniem zijn belangrijke lessen geleerd waar het gaat om de aanpak van zaken rond 1%-motorcycleclubs. In dit verband wordt hierop slechts zeer summier ingegaan. Meer informatie over de onderzoeken of over 1%-MC's in het algemeen is te verkrijgen bij de Dienst Nationale Recherche van het KLPD.

Werken onder nummer

Wereldwijde ervaring met de aanpak van 1%-MC's leert dat – gelet op persoonlijke bedreigingen en intimidatie – politiemensen in dit soort onderzoeken het best onder nummer kunnen werken. Personalia van de betrokken agenten kunnen dan in een kluisproces-verbaal worden gerelateerd, dat zonodig aan de rechtbank kan worden getoond. Dit is bij onderzoek Cobalt het geval geweest. Het werken onder nummer vergt van verbalisanten en onderzoeksleiding een

bepaalde attitude. Niet iedereen is overtuigd van deze werkwijze. Gedurende het onderzoek zijn er momenten geweest, bijvoorbeeld tijdens acties met extra personeel, waarbij sommige collega's onder naam werkten en anderen onder nummer. Verder gingen bepaalde rechter-commissarissen niet klakkeloos akkoord met het werken onder nummer. Het is wenselijk hierover bindende landelijke afspraken te maken.

Media

De media publiceerden vrijwel dagelijks over de drievoudige moord. Bij de rechtbank ingeleverde dossiers stonden de volgende dag woordelijk geciteerd in de krant. De teamleiding dient voortdurend goed overleg te voeren met de dossiervorming wat er wel en niet verwoord wordt in een dossier. Daarbij mogen geen stukken worden achtergehouden.

Expertise

Operationeel beschikbare kennis en informatie met betrekking tot het

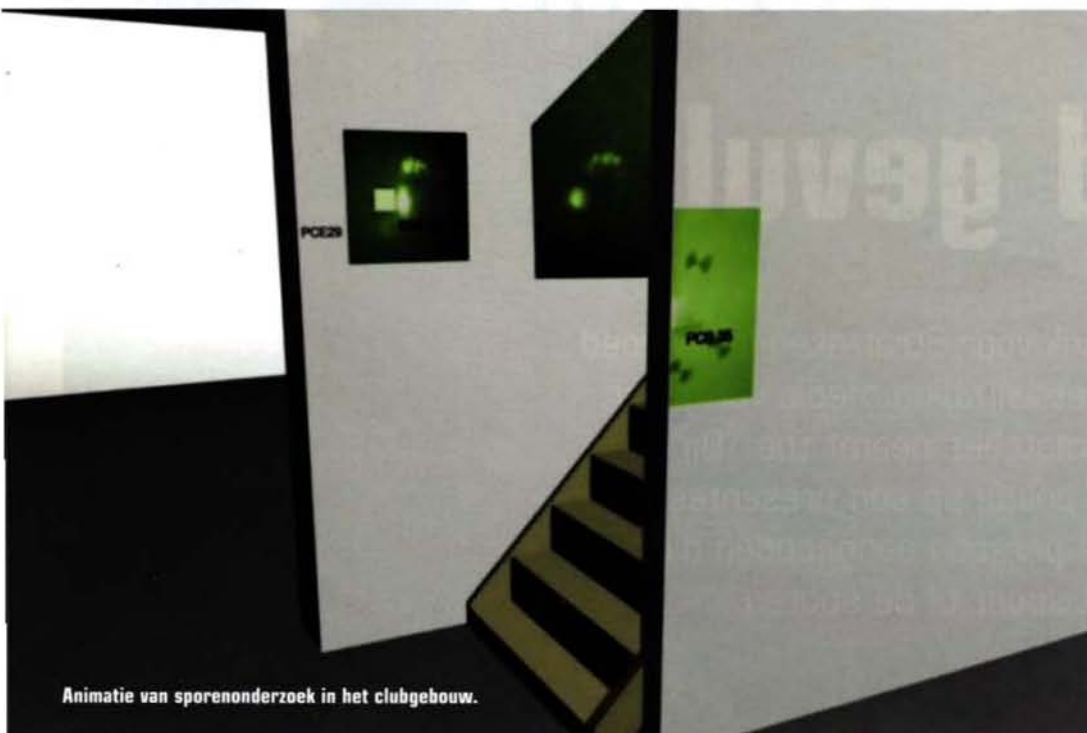
fenomeen Hells Angels werd node gemist. Er was wel informatie over de Hells Angels beschikbaar binnen Europol. Ook Limburg-Zuid beschikte over informatie over de Nomads, maar dit bleek deels zachte en deels niet operationeel aan te leveren informatie te zijn. Het is wenselijk dat rond het fenomeen 1%-MC's en Hells Angels een team wordt ingericht, dat zich bezighoudt met actuele kennisopbouw en dat in staat is zelfstandig opsporingsonderzoeken te initiëren, te verrichten dan wel daar operationele assistentie aan te verlenen.

Lekken

Achteraf gezien is er waarschijnlijk informatie naar buiten gelekt over de geplande dag van aanhouding. De aanhouding was gepland op een woensdagavond, de vaste avond waarop de club- en meetingavond van de Nomads was. Hoe meer politiemensen van verschillende teams bij een onderzoek betrokken zijn, des te groter de kans op het lekken van informatie. Het gaat hier bovendien niet om lekken naar de pers – wat nog wel eens uit frustratie gebeurt – maar om het lekken naar een criminele organisatie.

CIE

Duidelijk is dat de CIE op enig moment over behoorlijk veel informatie beschikte. De noodzaak bestaat om mogelijkheden voor het onderzoek inzichtelijk te maken. Hiertoe is een CIE-analyse zeker noodzakelijk. In het onderzoek Cobalt is hierin tijdelijk voorzien geweest. Door het vertrek van de CIE-analist naar een andere baan en het niet invullen van deze rol, was er onvoldoende zicht op de zachte informatie.

Animatie van sporenonderzoek in het clubgebouw.

Begrafenis

met motorescorte

De rouwwagen met de kist van de Haarlemse Hells Angel Rob Schilder.

De Haarlemse Hells Angel Rob Schilder werd in december vorig jaar vermoord. Doorzeefd met kogels, aldus diverse media. Begeleid door een concert van ongedempte uitlaten brachten motorclubs uit heel Europa hem naar zijn laatste rustplaats.

Haarlem is al weg. Hoofdschuddend loopt de oudere Hells Angel terug van de hoek van het Prinsen Bolwerk naar de Jansstraat. Hij coördineert het vertrek van de rouwstoet voor de overleden Hells Angel Rob Schilder. Met lede ogen moet hij aanzien dat het voorste motorescorte van de stoet, dat van de Haarlemse Hells Angels zelf, is al vertrokken zonder te controleren of de rouwwagen met de kist

hen volgt. En dat laatste is dus niet het geval. De coördinator oogt een beetje verslagen. Het Haarlemse escorte scheurt intussen stevig door. Buurtbrigadier en straatcommandant Han van Schaik ziet het allemaal gebeuren. Ook hij schudt het hoofd. "We hebben ze gewaarschuwd. Als de eerste motorrijders geen twintig maar vijftig kilometer per uur rijden, moeten de laatsten ongeveer tachtig rijden om het bij te houden. Ze hebben niet eens

omgekeken en zijn gewoon weggeblazen. Dat betekent dat we niet meer de hele route afgesloten kunnen houden voor het verkeer. We zullen opnieuw moeten afsluiten als het tweede deel van de stoet gaat rijden."

Op het moment dat Van Schaik nieuwe instructies via de portofoon doorgeeft aan de overige posten op straat, komt de rouwwagen vanaf het Hells Angels clubhuis aan de Baljuwslaan alsnog de

Jansstraat oprijden. Als de eerste drie volg-wagens zijn aangesloten, stelt een tweede motorescorte zich achter de volgauto's op. Dat escorte bestaat uit zo'n honderd

maar toch ook wel veel oudere, kalende en corpulente clubleden. Grijs is de dominante haarkleur en op sommige buiken is wel heel veel ruimte voor de

en vervolgens de éénarmige omarming. Veel Duitse Angels zijn met de bus gekomen. Dat is begrijpelijk. De Duitse *Autobahn* is door het winterweer vrijwel

"De Hells Angels hebben zelf verkeersregelaars ingehuurd om de kruispunten vrij te houden."

motoren van de overige motorclubs. Als eerbetoon draaien alle motorrijders hun gashendels open in vrijloop. De uitlaten van de Harley Davidson's staan niet bekend om hun hoog dempend vermogen. Het gebulder is imposant.

Tatoeages

Hoewel de Hells Angels volgens de Nederlandse rechter geen criminele organisatie vormen, wordt de internationale motorclub wel gezien als één van de grotere organisaties van criminelen. De Angels ontkennen dat luidruchtig. En eerlijk gezegd zien ze daar in veel gevallen ook niet naar uit. Alle *members* zijn vandaag natuurlijk te herkennen aan hun zwarte leren vesten met *colours* en *patches*. Maar Hells Angel ben je in veel gevallen voor het leven en dat is te zien. Er lopen jonge, grote, stoere en brede Angels rond,

onvermijdelijke tatoeages.

De hele ochtend zijn de motorrijders al binnengestroomd. Uit diverse landen in Europa. Volgens de Hells Angels zelf zouden er vijftien motoren van Haarlem zijn – het voorste escorte – daarnaast nog 150 motoren van Hells Angels uit de rest van het land en driehonderd motoren van gelieerde motorverenigingen. Om de buitenlandse delegaties te vervoeren, is gerekend op vierhonderd volgauto's. Die zijn er echter bij lange na niet, evenmin als de 450 motoren. Toch is de opkomst imponerend. Zo zijn er onder meer Engelse, Duitse en Franse Angels, maar ook heel wat vertegenwoordigers van de overige 1%-motorclubs die in Nederland rijden. Zoals leden van de Saturdarah, Demons, Confederates en Black Sheeps. De begroetingen zijn hartelijk en altijd hetzelfde. Eerst de rechtervuist tegen elkaar

onbegaanbaar voor motoren. Ook de andere buitenlandse delegaties komen grotendeels met bussen en busjes, maar ook met personenauto's. Mercedes lijkt een populair merk bij de club. Alle voertuigen worden gecoördineerd geparkeerd langs de rijbaan van de Jansstraat en voor de ingang van het Haarlemse Centraal Station.

Besprekingen

Het is intussen 13.30 uur en de begrafenisstoet – zonder het voorste escorte – gaat keurig op tijd van start, precies zoals afgesproken met de politie. De besprekingen daartoe begonnen afgelopen dinsdag. Brigadier Han van Schaik: "Ik werd vorige week vrijdag gebeld door mijn collega-buurtbrigadier Bert Halmingh die vertelde dat Schilder was doodgeschoten. Het Hells Angels clubhuis valt in mijn

>>

>> buurt. Dinsdagochtend belde de president van de Hells Angels ons voor overleg. We zijn om drie uur die middag om tafel gegaan. Maar eerst had ik bij mijn eigen districtsleiding vastgesteld wat de onderhandelingsruimte was en waar de tolerantiegrenzen van de politie lagen. Eenmaal aan tafel vroegen de Angels ons om parkeerplaatsen voor de bezoekende *bikers* en om een vrije route van het clubhuis naar de begraafplaats aan de Vergierdeweg. In overleg met onze verkeersafdeling hebben we het stationsplein in Haarlem en de rijbaan van de Jansstraat aangewezen als parkeerplaatsen. Van de Angels hebben we geëist dat ze zelf verkeersregelaars inhuurden om de kruisingen op de route te bemensen en tijdens het verplaatsen van de stoet vrij te houden. Die verkeersregelaars hebben ze bij het particuliere bedrijf AVD-verkeeringehuurd. Het zijn verkeersregelaars die over het erkende VCA-diploma beschikken. (VCA staat voor Veiligheid, Gezondheid en Milieu Checklist Aannemer, red.) De gemeente is vervolgens akkoord gegaan met de gevraagde route en met onze voorwaarden voor verkeersregeling. Woensdag hebben we dat alles bij de Angels neergelegd. We hebben onze medewerking toegezegd, maar op voorwaarde dat iedereen zich aan de wet zou houden. De helm moest dus op. Dat gaf geen probleem. De Angels waren blij dat we het goed hadden geregeld. Overigens zouden we voor elke andere begrafenisstoet dezelfde verkeersmaatregelen geadviseerd hebben."

Helm

Als de rouwstoet eenmaal is opgesteld in de Jansstraat gaat het opnieuw onheilig lawaai op weg naar de begraafplaats aan de Vergierdeweg. Na de rouwwagen en de volgauto's volgen vrachtwagens die zijn opgemaakt met bloemstukken. Daarna de overige motoren en dan een blauwe bus en een aantal kleinere personenbusjes met motorbikers. In tegenstelling tot de begrafenis van Sam Klepper in Amsterdam, dragen de Angels allemaal keurig hun helm. Met uitzondering van één laatkomer. Als hij zonder helm vanaf de Jansstraat het Prinsen Bolwerk wil oprijden, wordt hij volgens het boekje staande gehouden door brigadier Bert Halmingh. De Angel roept verontschuldigend dat zijn helm op zijn benzinetank heeft gelegen en nu verdwenen is. Je kunt tegenwoordig ook niemand meer vertrouwen. De Angel mag doorrijden, maar krijgt een proces-verbaal op kenteken. Geheel volgens het protocol van vandaag. In de briefing die deze ochtend rond half tien plaatsvond, is nauwkeurig opgenomen dat de politie zal handhaven, maar zaken niet op het spits zal drijven als dat kan leiden tot onnodige spanningen. Dat geldt ook voor de pers. Niemand van de pers krijgt toegang tot de doodlopende Baljuwslaan waaraan het clubhuis van de Angels is gevestigd. De *sergeant at arms* van de motorclub bewaakt de toegang tot de Baljuwslaan, die uitkomt op de Jansstraat. Hij wordt bijgestaan door een aantal *prospects* en *hangarounds*. Voor de pers is op verzoek van de Angels een spe-

cifiek vak aangewezen. De politie heeft laten weten de pers in deze kwestie geen bevelen te geven, maar adviseert journalisten vandaag wel om zich in dit vak op te stellen. Een fotograaf trekt zich niets van het verzoek aan en fotografeert zeer nadrukkelijk een huilende vrouw die met haar man naar de uittocht staat te kijken. Hij provoceert het echtpaar tien minuten lang met zijn camera. Hoewel hij iedereen irriteert met zijn nadrukkelijke aanwezigheid, blijven de aanwezigen hem hardnekkig negeren. Maar de agenten letten wel op.

Stress

Districtschef Peter Holla en wijkteamchef Joop Sinnige zijn vandaag op straat aanwezig als algemeen commandant en operationeel commandant. Holla: "We hebben absoluut geen aanleiding gezien om ME in dienst te roepen, of wat voor bijstand dan ook. We werken vandaag ook niet met een SGB0-structuur. We hebben alle informatie verzameld en die gaf geen aanleiding voor een grootschaliger aanpak." Er ligt een draaiboek, waarin verschillende scenario's zijn uitgewerkt. De gehele begrafenis wordt 'gedraaid' door achttien executieve politiemensen. Er staan twee vuistbussen klaar met samen acht agenten erop voor calamiteiten. Dan zijn er de twee straatcommandanten Han van Schaik en Bert Halmingh. Op de drie kruisingen staan naast de verkeersregelaars nog zes agenten en op de begraafplaats staan twee brigadiers toezicht te houden op het parkeren. Ze krijgen assistentie van vijf Hells Angels die dienst doen als verkeersregelaars.

Die inzet en de gekozen aanpak blijken afdoende. Alles verloopt goed. Toch hebben sommigen zich tevoren best zorgen gemaakt. Van Schaik, die samen met Bert Halmingh de dag coördineert: "Vrijdag begonnen allerlei leidinggevend me op te bellen." Lachend: "Ik noem dat collectieve commissarisstress. Maar desondanks is er toch gekozen voor zo min mogelijk blauw op straat. We hebben met het minimum aan personeel gezorgd dat het niet fout zou gaan." ■

Fred.kruijer@politieacademie.nl

"We hebben alle informatie verzameld en die gaf geen aanleiding voor een grootschalige aanpak."

